

Z A K O N

O DOPRINOSIMA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se doprinosi za obavezno socijalno osiguranje (u daljem tekstu: doprinosi), obveznici doprinosa, osnovice doprinosa, stope doprinosa, način obračunavanja i plaćanja doprinosa, kao i druga pitanja od značaja za utvrđivanje i plaćanje doprinosa.

Član 2.

Doprinosa se obezbeđuju sredstva za finansiranje obaveznog socijalnog osiguranja, i to:

- 1) penzijskog i invalidskog osiguranja;
- 2) zdravstvenog osiguranja;
- 3) osiguranja za slučaj nezaposlenosti.

Član 3.

Doprinosi, u smislu ovog zakona, jesu:

- 1) za penzijsko i invalidsko osiguranje:
 - (1) doprinos za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje;
 - (2) dodatni doprinos za staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem u skladu sa zakonom;
 - (3) doprinos za slučaj invalidnosti i telesnog oštećenja po osnovu povrede na radu i profesionalne bolesti u slučajevima utvrđenim zakonom.
- 2) za zdravstveno osiguranje:
 - (1) doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje;
 - (2) doprinos za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti u slučajevima utvrđenim zakonom.
- 3) za osiguranje za slučaj nezaposlenosti - doprinos za obavezno osiguranje za slučaj nezaposlenosti.

Član 4.

Sredstva doprinosa su javni prihod, pod kontrolom i na raspolaganju organizacija za obavezno socijalno osiguranje, osnovanih zakonima koji uređuju sistem obaveznog socijalnog osiguranja, za namene utvrđene u skladu sa tim zakonima.

Član 5.

Ako su doprinosi koji su uređeni ovim zakonom na drukčiji način uređeni drugim zakonom, primenjuju se odredbe ovog zakona.

II. DEFINICIJE POJMOVA

Član 6.

Izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1) **Obveznik doprinosa** je osiguranik i poslodavac ili isplatilac prihoda, na čiji teret se plaća doprinos;

2) **Obveznik obračunavanja, odnosno plaćanja doprinosa** je osiguranik i poslodavac, odnosno drugi isplatilac prihoda koji je dužan da obračuna, odnosno plati doprinos u svoje ime i u svoju korist ili u svoje ime, a u korist osiguranika;

3) **Osiguranik** je fizičko lice obavezno osigurano prema zakonima koji uređuju sistem obaveznog socijalnog osiguranja;

4) **Zaposleni** je osiguranik - fizičko lice koje u radnom odnosu obavlja poslove za poslodavca prema zakonima koji uređuju radne odnose;

5) **Upućeni radnik** je osiguranik - zaposleni koji za poslodavca sa sedištem u Republici Srbiji (u daljem tekstu: Republika) obavlja poslove u drugoj državi ili je na radu u diplomatskom ili konzularnom predstavništvu ili u međunarodnoj organizaciji u inostranstvu;

6) **Domaći državljanin zaposlen u inostranstvu** je osiguranik zaposlen u inostranstvu kod inostranog poslodavca ako za to vreme nije obavezno osiguran kod stranog nosioca osiguranja ili ako prava iz obaveznog socijalnog osiguranja, po propisima te države, ne može ostvariti ili koristiti van njene teritorije;

7) **Inostrani penzioner** je osiguranik - domaći državljanin koji prima penziju, invalidninu ili rentu isključivo od inostranog nosioca osiguranja;

8) **Lice koje obavlja privremene i povremene poslove** je osiguranik koji obavlja poslove po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima, zaključenom u skladu sa zakonom koji uređuje radne odnose, i po tom osnovu ostvaruje ugovorenu naknadu;

9) **Volonter** je fizičko lice koje se, u skladu sa propisima, po osnovu ugovora o volonterskom radu nalazi na stručnom osposobljavanju ili na praktičnom radu bez zasnivanja radnog odnosa;

10) **Poslodavac** je pravno, odnosno fizičko lice ili drugi pravni subjekat koje je obveznik doprinosa, obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa za zaposlene, lica koja obavljaju privremene i povremene poslove i za izabrana, imenovana i postavljena lica koja ostvaruju razliku zarade, odnosno plate. Poslodavcem se smatra i zadruga, za lica koja obavljaju privremene i povremene poslove preko zadruga;

11) **Zadruga** je omladinska ili studentska zadruga osnovana u skladu sa zakonom koji uređuje zadruga;

12) **Isplatilac prihoda** je poslodavac, drugo pravno, odnosno fizičko lice ili drugi pravni subjekat koje je dužno da u ime i u korist osiguranika ili u svoje ime, a u korist osiguranika obračuna i plati doprinos istovremeno sa isplatom prihoda na koje se plaća doprinos;

13) **Samostalna delatnost** je privredna, profesionalna ili druga delatnost koju obavlja: preduzetnik, osnivač odnosno član privrednog društva, samostalni umetnik, sveštenik i verski službenik;

14) **Preduzetnik** je osiguranik - fizičko lice koje obavlja samostalnu privrednu, profesionalnu ili drugu delatnost u skladu sa zakonom po osnovu koje plaća porez na dohodak građana na prihode od samostalne delatnosti;

15) **Osnivač, odnosno član privrednog društva** je osiguranik - fizičko lice koje radi u privrednom društvu čiji je osnivač odnosno član, bez obzira da li je sa privrednim društvom zasnovalo radni odnos. Pod radom se, pored radnog odnosa, podrazumeva i predstavljanje i zastupanje privrednog društva na osnovu upisa u registar nadležnog suda, kao i obavljanje poslovođstvenih ovlašćenja i poslova upravljanja u skladu sa zakonom kojim se uređuje položaj privrednih društava;

16) **Samostalni umetnik** je osiguranik - fizičko lice koje samostalno obavlja umetničku ili drugu delatnost u oblasti kulture u skladu sa zakonom;

17) **Lice koje ostvaruje ugovorenu naknadu** je fizičko lice koje obavlja poslove po osnovu ugovora o delu, autorskog ugovora, ugovora o dopunskom radu i drugog ugovora ili po nekom drugom osnovu, a za izvršen rad ostvaruje ugovorenu naknadu, odnosno naknadu za rad (u daljem tekstu: ugovorena naknada);

18) **Ugovorena naknada** je naknada u kojoj su sadržani porez i doprinosi koji se plaćaju na teret lica koja ostvaruju tu naknadu;

19) **Naknada po osnovu invalidnosti** je naknada koja se po osnovu preostale radne sposobnosti i opasnosti od nastanka invalidnosti ostvaruje, kao stečeno pravo po zakonu koji uređuje obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, iz sredstava organizacije za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje;

20) **Novčana naknada** je naknada koja se ostvaruje za vreme nezaposlenosti iz sredstava organizacije nadležne za zapošljavanje, a u kojoj su sadržani doprinosi koji se plaćaju na teret lica koje ostvaruje tu naknadu;

21) **Naknada zarade** je naknada koja se ostvaruje kao pravo iz sredstava organizacije obaveznog zdravstvenog osiguranja, kao i naknada po osnovu zakona koji uređuje finansijsku podršku porodici sa decom;

22) **Poljoprivrednik, odnosno zemljoradnik** je osiguranik koji obavlja poljoprivrednu delatnost;

23) **Lice uključeno u obavezno osiguranje** je fizičko lice koje se na svoj zahtev uključilo u obavezno socijalno osiguranje u skladu sa zakonom;

24) **Doprinos iz osnovice** je iznos doprinosa koji obračunava, obustavlja i plaća poslodavac, odnosno drugi isplatilac prihoda u ime i u korist osiguranika;

25) **Doprinos na osnovicu** je iznos doprinosa koji obračunava i plaća poslodavac, odnosno drugi isplatilac prihoda u svoje ime, a u korist osiguranika ili osiguranik koji sam za sebe plaća doprinos;

26) **Mesečna osnovica doprinosa** je iznos na koji se obračunavaju i plaćaju doprinosi za jedan kalendarski mesec osiguranja;

27) **Najniža mesečna osnovica doprinosa** je najniži iznos na koji se obračunavaju i plaćaju doprinosi za jedan kalendarski mesec osiguranja;

28) **Najviša mesečna osnovica doprinosa** je najviši iznos na koji se obračunavaju i plaćaju doprinosi za jedan kalendarski mesec osiguranja;

29) **Najviša godišnja osnovica doprinosa** je najviši iznos na koji se obračunavaju i plaćaju doprinosi po svim osnovima za kalendarsku godinu osiguranja;

30) **Prosečna mesečna zarada u Republici** je prosečan iznos mesečne zarade isplaćene po zaposlenom u Republici u određenom periodu prema objavljenim podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike;

31) **Prosečna godišnja zarada u Republici** je prosečan iznos godišnje zarade isplaćene po zaposlenom u Republici u godini za koju se doprinosi obračunavaju i plaćaju, prema objavljenim podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

III. OBVEZNICI DOPRINOSA

Član 7.

Obveznici doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje su osiguranici, u skladu sa zakonom koji uređuje sistem obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja, i to:

- 1) zaposleni;
- 2) izabrana, imenovana i postavljena lica koja ostvaruju razliku zarade, odnosno plate;
- 3) lica koja obavljaju privremene i povremene poslove po ugovoru zaključenom neposredno sa poslodavcem, odnosno preko zadruge osim lica do navršenih 26 godina života ako su na školovanju;
- 4) lica koja ostvaruju naknadu zarade po zakonu koji uređuje finansijsku podršku porodici sa decom;
- 5) lica koja ostvaruju naknadu zarade po zakonu koji uređuje obavezno zdravstveno osiguranje;
- 6) preduzetnici;
- 7) osnivači, odnosno članovi privrednog društva;
- 8) poljoprivrednici;
- 9) lica koja ostvaruju ugovorenu naknadu;
- 10) samostalni umetnici;
- 11) sveštenici i verski službenici;
- 12) lica koja ostvaruju novčanu naknadu po zakonu koji uređuje zapošljavanje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti;
- 13) domaći državljani zaposleni u inostranstvu;
- 14) lica uključena u obavezno osiguranje, u skladu sa zakonom;
- 15) drugi osiguranici, u skladu sa zakonom koji uređuje sistem obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja.

Obveznici doprinosa na osnovicu, za osiguranike iz stava 1. tač. 1) do 5) ovog člana su i poslodavci, odnosno drugi isplatioci prihoda, po istoj stopi i na istu osnovicu kao i ti osiguranici.

Član 8.

Obveznici doprinosa za zdravstveno osiguranje su osiguranici u skladu sa zakonom koji uređuje sistem obaveznog zdravstvenog osiguranja, i to:

- 1) zaposleni;
- 2) izabrana, imenovana i postavljena lica koja ostvaruju razliku zarade, odnosno plate;
- 3) lica koja obavljaju privremene i povremene poslove po ugovoru;
- 4) lica koja ostvaruju naknadu zarade po zakonu koji uređuje finansijsku podršku porodici sa decom;
- 5) lica koja ostvaruju naknadu zarade po zakonu koji uređuje obavezno zdravstveno osiguranje;

- 6) preduzetnici;
- 7) osnivači, odnosno članovi privrednog društva;
- 8) poljoprivrednici, odnosno zemljoradnici;
- 9) samostalni umetnici;
- 10) sveštenici i verski službenici;
- 11) monasi i monahinje;
- 12) lica koja ostvaruju novčanu naknadu po zakonu koji uređuje zapošljavanje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti;
- 13) domaći državljani zaposleni u inostranstvu;
- 14) inostrani penzioneri;
- 15) strani državljani za vreme školovanja ili stručnog usavršavanja na teritoriji Republike;
- 16) drugi osiguranici, u skladu sa zakonom koji uređuje sistem obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Obveznici doprinosa na osnovicu, za osiguranike iz stava 1. tač. 1) do 5) ovog člana su i poslodavci, odnosno drugi isplatioci prihoda, po istoj stopi i na istu osnovicu kao i ti osiguranici.

Obveznici doprinosa na osnovicu su poslodavci za:

- 1) zaposlene za vreme neplaćenog odsustva u skladu sa zakonom koji uređuje sistem obaveznog zdravstvenog osiguranja;
- 2) strane državljane koji na teritoriji Republike rade kod domaćeg poslodavca na osnovu posebnog ugovora o razmeni stručnjaka ili sporazuma o međunarodnoj tehničkoj saradnji.

Obveznici doprinosa na osnovicu su isplatioci penzija i naknada po osnovu invalidnosti po zakonu koji uređuje obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje.

Član 9.

Obveznici doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti su osiguranici u skladu sa zakonom koji uređuje sistem obaveznog osiguranja za slučaj nezaposlenosti, i to:

- 1) zaposleni;
- 2) izabrana, imenovana i postavljena lica koja ostvaruju razliku zarade, odnosno plate;
- 3) lica koja obavljaju privremene i povremene poslove po ugovoru;
- 4) lica koja ostvaruju naknadu zarade po zakonu koji uređuje finansijsku podršku porodici sa decom;

5) lica koja ostvaruju naknadu zarade po zakonu koji uređuje obavezno zdravstveno osiguranje;

6) preduzetnici;

7) osnivači, odnosno članovi privrednog društva;

8) drugi osiguranici, u skladu sa zakonom koji uređuje sistem obaveznog osiguranja za slučaj nezaposlenosti.

Obveznici doprinosa na osnovicu, za osiguranike iz stava 1. tač.

1) do 5) ovog člana su i poslodavci, odnosno drugi isplatioci prihoda, po istoj stopi i na istu osnovicu kao i ti osiguranici.

Član 10.

Poslodavac je obveznik dodatnog doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za staž osiguranja koji se zaposlenom računa sa uvećanim trajanjem, u skladu sa zakonom.

Preduzetnik je obveznik dodatnog doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem, a koji kao osiguranik ostvaruje u skladu sa zakonom.

Član 11.

Obveznici doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za slučaj invalidnosti i telesnog oštećenja po osnovu povrede na radu i profesionalne bolesti i doprinosa za zdravstveno osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti, u slučajevima utvrđenim zakonom jesu:

1) zadruga - za lica koja, u skladu sa zakonom, obavljaju privremene i povremene poslove preko zadruge, u skladu sa zakonima koji uređuju sistem obaveznog socijalnog osiguranja;

2) organizacija za zapošljavanje - za lica koja, u skladu sa zakonom koji uređuje zapošljavanje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti, uputi na dodatno obrazovanje i obuku;

3) organ, organizacija ili ustanova (škola, fakultet i dr.) - kod koje se učenik ili student nalazi na obaveznom proizvodnom radu, profesionalnoj praksi ili praktičnoj nastavi;

4) organ, organizacija ili ustanova u kojoj se obavlja volonterski rad, odnosno organizacija za zapošljavanje kada ona uputi na volonterski rad - za volontera;

5) drugi pravni subjekti, u skladu sa zakonima koji uređuju sistem obaveznog socijalnog osiguranja.

Član 12.

Kada osiguranik ostvaruje prihode po više različitih osnova (radni odnos, samostalna delatnost, ugovori i dr.), doprinos za obavezno

penzijsko i invalidsko osiguranje obračunava se i plaća po svim tim osnovima, do iznosa najviše godišnje osnovice doprinosa, u skladu sa ovim zakonom.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, obaveza obračunavanja i plaćanja doprinosa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje po osnovu zaposlenja, odnosno po osnovu samostalne delatnosti isključuje obavezu plaćanja doprinosa po osnovu poljoprivredne delatnosti.

IV. OSNOVICE DOPRINOSA

Član 13.

Osnovica doprinosa za zaposlene i za poslodavce je zarada, odnosno plata i naknada zarade, odnosno plate u skladu sa zakonom koji uređuje radne odnose, opštim aktom i ugovorom o radu, odnosno rešenjem nadležnog organa (u daljem tekstu: zarada).

Osnovica iz stava 1. ovog člana za poslodavce je i osnovica dodatnog doprinosa za staž osiguranja koji se zaposlenom računa sa uvećanim trajanjem u skladu sa zakonom.

Član 14.

Osnovica doprinosa za upućene radnike, ako nisu obavezno osigurani po propisima države u koju su upućeni ili ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno, kao i za poslodavce je iznos zarade koju ti radnici ostvaruju za vreme rada u inostranstvu.

Član 15.

Osnovica doprinosa za domaće državljane koji su na teritoriji Republike zaposleni kod stranih ili međunarodnih organizacija i ustanova, stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava ili kod stranih pravnih ili fizičkih lica, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno, i za strane državljane i lica bez državljanstva koji su na teritoriji Republike zaposleni kod stranih pravnih ili fizičkih lica, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno, odnosno kod međunarodnih organizacija i ustanova i stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava, ako je takvo osiguranje predviđeno međunarodnim ugovorom, kao i za poslodavce je zarada.

Član 16.

Osnovica doprinosa za lica koja obavljaju privremene i povremene poslove, kao i za poslodavce je ugovorena naknada po tom osnovu.

Član 17.

Osnovica doprinosa za izabrana, imenovana i postavljena lica koja, pored zarade kod poslodavca kod koga su u radnom odnosu, ostvaruju i razliku zarade, odnosno plate za vreme obavljanja javne funkcije, kao i za isplatioce je ta razlika zarade, odnosno plate.

Član 18.

Osnovica doprinosa za osiguranike koji ostvaruju naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta u skladu sa zakonom koji uređuje finansijsku podršku porodici sa decom, kao i za isplatioce naknade je iznos naknade zarade.

Član 19.

Osnovica doprinosa za osiguranike koji ostvaruju naknadu zarade po osnovu privremene sprečenosti za rad iz sredstava organizacije za obavezno zdravstveno osiguranje, u skladu sa zakonom, kao i za isplatioce naknade je iznos naknade zarade.

Član 20.

Osnovica doprinosa za isplatioce penzije i naknade po osnovu invalidnosti iz sredstava organizacije za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, u skladu sa zakonom, je iznos penzije, odnosno naknade.

Član 21.

Osnovica doprinosa za osiguranike koji ostvaruju novčanu naknadu iz sredstava organizacije nadležne za zapošljavanje, u skladu sa zakonom, je iznos novčane naknade.

Član 22.

Osnovica doprinosa za preduzetnike je oporeziva dobit, odnosno paušalno utvrđen prihod na koji se plaća porez po zakonu koji uređuje porez na dohodak građana.

Do konačnog utvrđivanja oporezive dobiti za tekuću godinu, preduzetnici plaćaju mesečnu akontaciju doprinosa na osnovicu koju čini osnovica za mesečnu akontaciju poreza na dohodak građana.

Osnovica iz st. 1. i 2. ovog člana za preduzetnike je i osnovica dodatnog doprinosa za staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem, a koji preduzetnik ostvaruje u skladu sa zakonom.

Član 23.

Osnovica doprinosa za osnivače, odnosno članove privrednog društva je oporeziva dobit na koju se plaća porez po zakonu koji uređuje porez na dobit preduzeća.

Do konačnog utvrđivanja oporezive dobiti za tekuću godinu, osnivači odnosno članovi privrednog društva plaćaju mesečnu akontaciju doprinosa na osnovicu koju čini osnovica za mesečnu akontaciju poreza na dobit.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, osnovica doprinosa za osnivače, odnosno članove privrednog društva koji su zasnovali radni odnos sa privrednim društvom čiji su osnivači, odnosno članovi je zarada u skladu sa članom 13. ovog zakona.

Član 24.

Ako se prihod od samostalne delatnosti, odnosno dobit privrednog društva deli na više preduzetnika, odnosno osnivača i članova privrednog društva, osnovica doprinosa za svakog od njih je njihov udeo u ostvarenom prihodu ili dobiti.

Član 25.

Osnovica doprinosa za samostalne umetnike je prihod koji ostvaruju obavljanjem umetničke ili druge delatnosti u oblasti kulture na koji se plaća porez po zakonu koji uređuje porez na dohodak građana.

Član 26.

Osnovica doprinosa za sveštenike i verske službenike je prosečna mesečna zarada u Republici isplaćena u četvrtom kvartalu prethodne godine, prema objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Osnovica doprinosa za monahe i monahinje je najniža mesečna osnovica doprinosa.

Član 27.

Osnovica doprinosa za poljoprivrednike, odnosno zemljoradnike je prihod od poljoprivredne delatnosti na koji se plaća porez u skladu sa zakonom koji uređuje porez na dohodak građana.

Član 28.

Osnovica doprinosa za lica koja ostvaruju ugovorenu naknadu je oporezivi prihod od ugovorene naknade u skladu sa zakonom koji uređuje porez na dohodak građana.

Član 29.

Osnovica doprinosa za lica uključena u obavezno socijalno osiguranje su osnovice propisane aktom organizacije za obavezno socijalno osiguranje, na koji saglasnost daje Vlada Republike Srbije.

Član 30.

Osnovica doprinosa za domaće državljane zaposlene u inostranstvu je prosečna mesečna zarada u Republici isplaćena u četvrtom kvartalu prethodne godine, prema objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Član 31.

Osnovica doprinosa za inostrane penzionere je iznos penzije, invalidnine ili rente ostvarene u mesecu za koji se doprinos utvrđuje, odnosno plaća.

Penzija, invalidnina ili renta koja se prima u stranoj valuti, radi utvrđivanja osnovice doprinosa iz stava 1. ovog člana, preračunava se u dinarsku protivvrednost po zvaničnom srednjem kursu Narodne banke Srbije važećem poslednjeg dana u mesecu za koji se doprinos utvrđuje, odnosno plaća.

Član 32.

Osnovica doprinosa za poslodavce za zaposlenog na neplaćenom odsustvu je zarada koju bi taj zaposleni ostvario da je na radu.

Član 33.

Osnovica doprinosa za poslodavca za strane državljane koji na teritoriji Republike rade kod domaćeg poslodavca na osnovu posebnog ugovora o razmeni stručnjaka ili sporazuma o međunarodnoj tehničkoj saradnji je prosečna mesečna zarada u Republici isplaćena u četvrtom kvartalu prethodne godine, prema objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Član 34.

Osnovica doprinosa za strane državljane za vreme školovanja ili stručnog usavršavanja na teritoriji Republike je iznos najniže mesečne osnovice doprinosa.

Član 35.

Osnovice doprinosa za obveznike iz člana 11. ovog zakona za penzijsko i invalidsko osiguranje za slučaj invalidnosti i telesnog oštećenja po

osnovu povrede na radu i profesionalne bolesti i doprinosa za zdravstveno osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti, u slučajevima utvrđenim zakonom je najniža mesečna osnovica doprinosa, odnosno ugovorena naknada ako se ostvaruje i ako je viša od najniže mesečne osnovice doprinosa.

V. NAJNIŽA I NAJVIŠE OSNOVICE DOPRINOSA

1. Najniža mesečna osnovica doprinosa

Član 36.

Mesečna osnovica doprinosa ne može biti niža od najniže mesečne osnovice doprinosa.

Ako je osnovica doprinosa, propisana ovim zakonom, niža od najniže mesečne osnovice doprinosa, obračun i plaćanje doprinosa vrši se na najnižu mesečnu osnovicu doprinosa, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, najniža mesečna osnovica doprinosa ne primenjuje se kod obračuna i plaćanja doprinosa na osnovice iz čl. 17. do 21. i člana 28. ovog zakona.

Član 37.

Najnižu mesečnu osnovicu doprinosa čini iznos od 40% prosečne mesečne zarade u Republici isplaćene u prethodnom kvartalu za koji su objavljeni podaci republičkog organa nadležnog za poslove statistike, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Iznos najniže mesečne osnovice, iz stava 1. ovog člana, utvrđuje i objavljuje ministar nadležan za poslove finansija, a primenjuje se od prvog u narednom mesecu po objavljivanju tog iznosa.

Član 38.

Najniža mesečna osnovica doprinosa za osiguranike iz člana 26. stav 2. i čl. 27. i 34. ovog zakona čini iznos od 40% prosečne mesečne zarade u Republici isplaćene u četvrtom kvartalu prethodne godine, prema objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Iznos najniže mesečne osnovice iz stava 1. ovog člana, svake godine objavljuje ministar nadležan za poslove finansija, a služi za obračun i plaćanje doprinosa počev od prvog januara godine za koju se doprinosi utvrđuju i plaćaju.

Član 39.

Kada je period za koji se obračunava doprinos kraći od mesec dana, a ispunjeni su uslovi za primenu najniže mesečne osnovice doprinosa, obračun doprinosa se vrši na srazmerni iznos najniže mesečne osnovice doprinosa.

Srazmerni iznos najniže mesečne osnovice doprinosa utvrđuje se od najniže mesečne osnovice doprinosa srazmerno broju dana u mesecu za koji postoji obaveza obračuna doprinosa.

Član 40.

Za zaposlenog koji radi sa nepunim radnim vremenom kod jednog poslodavca, a zarada koju ostvaruje je niža od najniže mesečne osnovice doprinosa, osnovica doprinosa je najniža mesečna osnovica doprinosa.

Za zaposlenog koji radi sa nepunim radnim vremenom kod dva ili više poslodavaca i tako ostvaruje puno radno vreme, kome je ukupna zarada koju ostvaruje kod svih poslodavaca niža od najniže mesečne osnovice doprinosa, svaki poslodavac obračunava i plaća doprinose na srazmerni iznos najniže mesečne osnovice doprinosa koji se utvrđuje srazmerno radnom vremenu zaposlenog kod svakog poslodavca.

Za zaposlenog koji radi sa nepunim radnim vremenom kod dva ili više poslodavaca, a ukupna zarada koju ostvaruje kod svih poslodavaca je viša od najniže mesečne osnovice doprinosa, svaki poslodavac obračunava i plaća doprinose na zaradu koju isplaćuje, bez primene najniže mesečne osnovice doprinosa.

2. Najviša mesečna osnovica doprinosa

Član 41.

Ako je propisana osnovica doprinosa viša od najviše mesečne osnovice doprinosa, obračun i plaćanje doprinosa vrši se na najvišu mesečnu osnovicu doprinosa.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, najviša mesečna osnovica doprinosa ne primenjuje se kod obračuna i plaćanja doprinosa na osnovice iz člana 28. ovog zakona.

Član 42.

Najvišu mesečnu osnovicu doprinosa čini petostruki iznos prosečne mesečne zarade isplaćene po zaposlenom u Republici prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike, a primenjuje se od prvog u narednom mesecu po objavljivanju podatka o prosečnoj mesečnoj zaradi isplaćenoj po zaposlenom u Republici.

3. Najviša godišnja osnovica doprinosa

Član 43.

Najvišu godišnju osnovicu doprinosa čini petostruki iznos prosečne godišnje zarade u Republici isplaćene u godini za koju se obračunavaju i plaćaju doprinosi.

Nominalni iznos najviše godišnje osnovice, u skladu sa stavom 1. ovog člana, objavljuje ministar nadležan za poslove finansija.

VI. STOPE DOPRINOSA

Član 44.

Stope po kojima se obračunavaju i plaćaju doprinosi jesu:

- 1) za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje - 22%;
- 2) za obavezno zdravstveno osiguranje - 12,3%;
- 3) za osiguranje za slučaj nezaposlenosti - 1,5%.

Kada se doprinosi plaćaju istovremeno iz osnovice i na osnovicu, obračun doprinosa vrši se po sledećim stopama:

- 1) za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje - 11%;
- 2) za obavezno zdravstveno osiguranje - 6,15%;
- 3) za osiguranje za slučaj nezaposlenosti - 0,75%.

Član 45.

Poslodavac koji zaposli lice koje je na dan zaključivanja ugovora o radu starije od 50 godina i koje kod Nacionalne službe za zapošljavanje ima status korisnika novčane naknade za vreme nezaposlenosti ili je kod te službe prijavljeno kao nezaposleno najmanje godinu dana bez prekida, oslobađa se obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje koji se plaćaju na osnovicu, odnosno na teret sredstava poslodavca.

Poslodavac koji zaposli lice koje je na dan zaključivanja ugovora o radu starije od 45 godina i koje kod Nacionalne službe za zapošljavanje ima status korisnika novčane naknade za vreme nezaposlenosti ili je kod te službe prijavljeno kao nezaposleno najmanje godinu dana bez prekida, ima pravo da doprinose za obavezno socijalno osiguranje koji se plaćaju na osnovicu, odnosno na teret sredstava poslodavca, obračunava i plaća po stopama iz člana 44. stav 2. ovog zakona umanjenim za 80%.

Pravo na plaćanje doprinosa u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana poslodavac ostvaruje u periodu od dve godine od dana zasnivanja radnog odnosa zaposlenog.

Ako zaposlenom iz st. 1. i 2. ovog člana prestane radni odnos u toku trajanja olakšice, kao i u narednom periodu od tri godine posle isteka olakšice iz st. 1 do 3. ovog člana, poslodavac gubi pravo na olakšicu i dužan je da plati doprinos koji bi inače platio da nije koristio olakšicu, valorizovan primenom stope rasta cena na malo prema podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike, u roku od 60 dana od prestanka radnog odnosa zaposlenog.

Odredba stava 4. ovoga člana ne primenjuje se u slučaju prestanka radnog odnosa smrću zaposlenog ili iz drugih razloga nezavisno od volje zaposlenog i volje poslodavca, u smislu odredaba zakona koji uređuje radne odnose.

Nacionalna služba za zapošljavanje plaća doprinos, odnosno razliku doprinosa, za lica za koja je poslodavac ostvario olakšicu u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana.

Način i postupak primene odredaba ovog člana sporazumno uređuju ministar nadležan za poslove finansija i ministar nadležan za poslove rada i zapošljavanja.

Član 46.

Stope dodatnog doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za staž osiguranja koji se zaposlenom i preduzetniku računa sa uvećanim trajanjem u skladu sa zakonom jesu:

- 1) kada se efektivnih 12 meseci rada računa kao 14 meseci staža osiguranja - 3,70%;
- 2) kada se efektivnih 12 meseci rada računa kao 15 meseci staža osiguranja - 5,50%;
- 3) kada se efektivnih 12 meseci rada računa kao 16 meseci staža osiguranja - 7,30%;
- 4) kada se efektivnih 12 meseci rada računa kao 18 meseci staža osiguranja - 11,00%.

Član 47.

Stope doprinosa za slučaj invalidnosti i telesnog oštećenja po osnovu povrede na radu i profesionalne bolesti, odnosno za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti, u slučajevima utvrđenim zakonom, jesu:

- 1) za penzijsko i invalidsko osiguranje - 4,00%;
- 2) za zdravstveno osiguranje - 2,00%.

VII. MIROVANJE OBAVEZA PLAĆANJA DOPRINOSA

Član 48.

Za vreme mirovanja radnog odnosa koje je zaposlenom odobreno u skladu sa zakonom koji uređuje radne odnose, miruje obaveza plaćanja doprinosa, osim ako zakonom nije drukčije određeno.

Član 49.

Poljoprivredniku kome miruje svojstvo osiguranika poljoprivrednika, u skladu sa zakonom koji uređuje obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, za taj period miruje obaveza plaćanja doprinosa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje.

Član 50.

Preduzetniku koji privremeno odjavi obavljanje delatnosti, u skladu sa zakonom, za taj period miruje obavezno plaćanje doprinosa, osim ako podnese zahtev Poreskoj upravi za plaćanje doprinosa u tom periodu.

Preduzetnik može podneti zahtev iz stava 1. ovog člana nadležnoj organizacionoj jedinici Poreske uprave u roku od 30 dana od dana privremene odjave obavljanja delatnosti.

VIII. OBRAČUNAVANJE, UTVRĐIVANJE I PLAĆANJE DOPRINOSA

Član 51.

Obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa iz osnovice i na osnovicu za zaposlene, izabrana, imenovana i postavljena lica i lica koja obavljaju privremene i povremene poslove je poslodavac.

Poslodavac je dužan da doprinose iz stava 1. ovog člana obračuna i uplati istovremeno sa isplatom zarade, razlike zarade ili ugovorene naknade za privremene i povremene poslove, po propisima koji važe u momentu isplate tih primanja.

Član 52.

Ako se zarada isplaćuje u delovima, a prvi deo zarade je manji od najniže mesečne osnovice doprinosa, poslodavac je dužan da prilikom isplate prvog dela zarade, obračuna i plati doprinose na najnižu mesečnu osnovicu doprinosa.

Član 53.

Doprinosi za osnivača, odnosno člana privrednog društva koji je u radnom odnosu u privrednom društvu čiji je osnivač odnosno član, obračunavaju se i plaćaju na isti način kao i za ostale zaposlene u tom privrednom društvu, a doprinos za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje se uplaćuje organizaciji nadležnoj za te osiguranike prema zakonu koji uređuje obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje.

Član 54.

Obračun i uplatu doprinosa za zaposlenog na neplaćenom odsustvu, poslodavac je dužan da izvrši prilikom isplate zarada drugim zaposlenim.

Član 55.

Obračun i uplatu doprinosa za stranog državljanina na radu po osnovu posebnog ugovora o razmeni stručnjaka ili sporazuma o međunarodnoj tehničkoj saradnji, poslodavac je dužan da izvrši prilikom isplate zarada drugim zaposlenim.

Član 56.

Doprinosi po osnovu naknade zarade, odnosno novčane naknade koja se isplaćuje iz sredstava organizacije za obavezno zdravstveno osiguranje, organizacije za zapošljavanje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti ili u skladu sa zakonom koji uređuje finansijsku podršku porodici sa decom, isplatioci su dužni da obračunaju i uplate istovremeno sa isplatom naknade, po propisima koji važe u momentu isplate naknade.

Član 57.

Doprinosi za lica koja ostvaruju ugovorenu naknadu isplatioc je dužan da obračuna, obustavi i uplati prilikom isplate ugovorene naknade.

Lice koje ostvaruje ugovorenu naknadu dužno je da samo obračuna i uplati doprinose u slučaju kada tu naknadu ostvaruje od lica koje prilikom isplate naknade nije obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa.

Član 58.

Za lica koja obavljaju samostalnu delatnost, izuzev lica iz člana 53. ovog zakona i za poljoprivrednike, obavezu doprinosa utvrđuje rešenjem Poreska uprava.

Član 59.

Utvrđivanje obaveze doprinosa za sveštenike i verske službenike, monahe i monahinje, za domaće državljane zaposlene u inostranstvu i za inostrane penzionere vrši Poreska uprava rešenjem, na osnovu podataka o osiguranicima po tom osnovu koje joj dostavlja nadležna organizacija za obavezno socijalno osiguranje.

Član 60.

Doprinosi iz člana 58. ovog zakona plaćaju se u roku koji je zakonom koji uređuje porez na dohodak građana utvrđen kao rok za plaćanje poreza po tim osnovama.

Doprinosi iz člana 59. ovog zakona plaćaju se do 15. u mesecu za prethodni mesec.

Doprinosi iz člana 11. ovog zakona plaćaju se istovremeno sa isplatom ugovorene naknade, odnosno do petog u mesecu za prethodni mesec ako se ne ostvaruje ugovorena naknada.

Član 61.

Utvrđivanje obaveze doprinosa za lica koja su se uključila u obavezno socijalno osiguranje vrši nadležna organizacija za obavezno socijalno osiguranje, u skladu sa svojim aktom.

Član 62.

Strani državljani koji se nalaze na školovanju ili stručnom usavršavanju na teritoriji Republike dužni su da plate doprinos za zdravstveno osiguranje najkasnije do dana upisa školske godine, semestra, odnosno početka drugog oblika stručnog usavršavanja, za taj period.

Obrazovna ustanova kod koje se strani državljani nalaze na školovanju ili stručnom usavršavanju na teritoriji Republike ne može izvršiti upis tih lica na školovanje, overu semestra, odnosno odobriti drugi oblik stručnog usavršavanja ukoliko ne pruže dokaz da su platili doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje.

Način plaćanja doprinosa iz stava 1. ovog člana utvrđuje organizacija za obavezno zdravstveno osiguranje svojim aktom.

Član 63.

U slučaju kada nadležna organizacija za obavezno socijalno osiguranje utvrđuje svojstvo osiguranika, iz razloga što prijava na osiguranje nije podneta u roku ili iz drugih razloga, u skladu sa zakonom, istovremeno sa utvrđivanjem svojstva osiguranika utvrđuje i obavezu plaćanja doprinosa.

Član 64.

Obveznici doprinosa ne mogu biti oslobođeni obaveze obračunavanja i plaćanja doprinosa.

Član 65.

U pogledu utvrđivanja, naplate i povraćaja doprinosa, pravnih lekova, kamate, kaznenih odredbi i drugih pitanja koja nisu uređena ovim zakonom, izuzev odredaba koje se odnose na poreska oslobođenja, olakšice i otpis, primenjuju se odgovarajuće odredbe zakona koji uređuje porez na dohodak građana, odnosno zakona koji uređuje poreski postupak i poresku administraciju, ako ovim zakonom pojedina pitanja nisu drukčije uređena.

IX. POVRAĆAJ VIŠE PLAĆENOG DOPRINOSA I PRESTANAK PLAĆANJA DOPRINOSA U TOKU TEKUĆE GODINE

Član 66.

Obveznik doprinosa koji je sam platio doprinose, odnosno kome je u njegovo ime i u njegovu korist plaćen doprinos iz osnovice koja prelazi iznos najviše godišnje osnovice za kalendarsku godinu ima pravo na povraćaj tako više plaćenog iznosa doprinosa.

Pravo na povraćaj više plaćenog iznosa doprinosa u smislu stava 1. ovog člana utvrđuje se rešenjem Poreske uprave, na zahtev obveznika doprinosa koji se podnosi na propisanom obrascu.

Član 67.

Obveznik doprinosa po osnovu ugovorene naknade može u toku tekuće godine na propisanom obrascu podneti zahtev za prestanak obaveze plaćanja doprinosa po osnovu buduće ugovorene naknade u toj godini, kada osnovica doprinosa koji su plaćeni po osnovu ugovorene naknade zajedno sa osnovicama doprinosa koji su plaćeni po drugim osnovima dostigne iznos procenjene najviše godišnje osnovice doprinosa.

Procenjenu najvišu godišnju osnovicu doprinosa iz stava 1. ovog člana čini petostruki iznos godišnje zarade ostvarene po zaposlenom u Republici u prethodnoj godini uvećan za procenjeni rast zarada u tekućoj godini.

Nominalni iznos procenjene najviše godišnje osnovice doprinosa utvrđuje i objavljuje ministar nadležan za poslove finansija.

Rešenje o prestanku obaveze plaćanja doprinosa po osnovu buduće ugovorene naknade u toku tekuće godine donosi organizacija za

obavezno socijalno osiguranje, u roku od 15 dana od dana podnošenja dokumentovanog zahteva obveznika.

Član 68.

Ministar nadležan za poslove finansija, ministar nadležan za poslove rada, zapošljavanja i socijalne politike i ministar nadležan za poslove zdravlja sporazumno bliže uređuju uslove, postupak i način za povraćaj više plaćenog doprinosa i prestanak obaveze plaćanja doprinosa po osnovu ugovorene naknade u toku tekuće godine.

X. KONTROLA OBRAČUNAVANJA I PLAĆANJA DOPRINOSA

Član 69.

Kontrolu obračunavanja i plaćanja doprinosa vrši Poreska uprava, u skladu sa propisima koji uređuju poreski postupak i poresku administraciju.

Član 70.

Obveznik plaćanja doprinosa dužan je da o plaćenim doprinosima obaveštava Poresku upravu, saglasno zakonu koji uređuje poreski postupak i poresku administraciju, kao i nadležne organizacije obaveznog socijalnog osiguranja, saglasno propisima koji uređuju obavezno socijalno osiguranje.

Član 71.

Poreska uprava i organizacije obaveznog socijalnog osiguranja dužni su da međusobno razmenjuju podatke o obveznicima doprinosa, obveznicima obračunavanja i plaćanja doprinosa, osnovicama doprinosa, iznosima zaduženih i naplaćenih doprinosa, kao i druge službene podatke vezane za doprinose.

Poreska uprava dužna je da nadležnim organizacijama za obavezno socijalno osiguranje dostavlja obaveštenja, odnosno obrađene podatke o utvrđenim i naplaćenim doprinosima za osiguranike samostalne delatnosti i osiguranike poljoprivrednike, kvartalno, a najkasnije 30 dana od dana isteka kvartala.

XI. KAZNENE ODREDBE

Član 72.

Novčanom kaznom od 100.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice ako kao poslodavac ili drugi isplatilac prihoda istovremeno sa isplatom zarade ili drugog prihoda, odnosno u propisanom roku ne obračuna i ne uplati ili pogrešno obračuna i uplati doprinose (čl. 51, 52, 53, 54, 55, 56, član 57. stav 1. i član 60. stav 3).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom od 5.000 do 50.000 dinara.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj preduzetnik, novčanom kaznom od 50.000 do 500.000 dinara.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj odgovorno lice u državnom organu ili organu jedinice lokalne samouprave novčanom kaznom od 5.000 do 50.000 dinara.

Član 73.

Novčanom kaznom od 2.500 do 250.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik ako ne izvrši uplatu doprinosa ili uplatu doprinosa ne izvrši u propisanom roku (član 60. stav 1).

Član 74.

Novčanom kaznom od 2.500 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice ako ne izvrši uplatu doprinosa ili uplatu doprinosa ne izvrši u propisanom roku (član 57. stav 2, član 60 st. 1. i 2. i član 62. stav 1).

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 75.

Doprinose za koje je obaveza plaćanja nastala, odnosno dospela do dana početka primene ovog zakona, obveznici plaćanja doprinosa su dužni da plate u skladu sa propisima koji su važili do dana početka primene ovog zakona.

Član 76.

Poslodavci koji su do dana početka primene ovog zakona izvršili isplatu dela zarade za prethodni mesec, a posle početka primene ovog zakona vrše isplatu drugog dela ili konačnu isplatu zarade za taj mesec, dužni su da obračun i plaćanje doprinosa kod te isplate izvrše u skladu sa ovim zakonom.

Član 77.

Danom početka primene ovog zakona prestaju da važe:

1) član 8. stav 1, član 151. tačka 2), član 160. stav 1. tačka 4), član 170, član 174. st. 1, 4. i 5, čl. 175. do 182, čl. 184. do 190, čl. 192. do 194, čl. 196. do 200, član 201. st. 1, 3, 4. i 6, čl. 202. i 203, član 205. i čl. 216. i 217. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 34/03);

2) član 94. tač. 9) i 10), član 100. stav 1. tač. 5) i 6), čl. 108. do 108nj, član 108p st. 2. i 3. i čl. 108r, 108t, 125a i 125b Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/01, 18/02 i 80/02);

3) član 65. stav 1. tačka 4) i čl. 127. do 143. Zakona o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti ("Službeni glasnik RS", broj 71/03).

Član 78.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a primenjuje se od 1. septembra 2004. godine.